

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Burduh Victor și Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Antoci Maria în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Cojuhari Ion Xxxxx, născut la xxxx, originar și domiciliat în r-nul Xxxxx, s. Xxxxx, str. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 30.06.2015 – 05.01.2016;

2. instanța de apel: 29.03.2016 – 26.10.2016;
17.04.2018 – 04.11.2019;

3. instanța de recurs: 01.09.2017 – 13.02.2018;
01.06.2020 – 03.11.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 05 ianuarie 2016, Cojuhari Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere și de administrare/operare cu bunuri materiale și mijloace bănești în întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de forma organizatorico-juridică și tipul de proprietate, pe un termen de 5 ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Jmurco Andrei a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța în procedura civilă.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Cojuhari Ion, aproximativ în perioada lunilor august-decembrie 2014, fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu o altă persoană, urmărirea penală în privința căreia a fost disjunsă într-o procedură separată, prin participare simplă, în calitate de coautor, urmărind scopul dobândirii ilicite a

bunurilor altei persoane, folosindu-se de relațiile de prietenie și încredere stabilite cu Jmurco Andrei, sub pretextul încheierii mai multor tranzacții de vânzare-cumpărare a produselor cerealiere prin intermediul companiilor „Kanio-Grupp” S.R.L. și „Fialt Agro” S.R.L., din motive de cupiditate, cu intenție directă, aflându-se de fiecare dată în biroul de serviciu al ultimului, amplasat pe adresa mun. Xxxxx, bd. Xxxxx, xxx, dorind să dea acțiunilor sale un caracter legal, a convins victima și a primit de la compania „Grainline Trading LP”, administrată de Jmurco Andrei, bani în sumă de 511 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei pentru acea perioadă constituiau suma de 7 481 806 lei, care au fost transmiși pe contul firmei „Kanio-Grupp” S.R.L., fără a avea intenția livrării produselor cerealiere sau a întoarcerii banilor, însușind suma de 472 744,76 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei pentru acea perioadă constituiau suma de 6 921 692 lei, fără să livreze marfa sau să restituie banii, cauzând astfel companiei „Grainline Trading LP” și lui Jmurco Andrei daune materiale în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 6 921 692 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Angela Dolea în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia și dispunerea achitării inculpatului, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

3.1. În motivarea apelului a invocat că, sentința instanței de fond este ilegală și neîntemeiată, deoarece s-a încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil. Apelantul a considerat că în conținutul sentinței lipsește motivarea respingerii probelor apărării.

Mai mult ca atât, apelantul a considerat că instanța nu a apreciat probele apărării, iar urmărirea penală a fost efectuată cu încălcarea procedurii penale.

Astfel, apelantul a menționat că urmărirea penală a fost pornită în baza plângerii lui Jmurco Andrei, care a reclamat acțiuni ilegale în privința SC „Grainline Trading LP” din Marea Britanie, iar potrivit plângerii, deși s-a invocat cauzarea unui prejudiciu persoanei juridice „Grainline Trading LP”, organul de urmărire penală nu a identificat persoana juridică. Nu s-au regăsit la materialele cauzei înscrisuri, în baza cărora s-ar fi identificat persoana juridică, recunoscută ulterior ca parte vătămată prin ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată din 09.02.2015 și nu exista ordonanța de recunoaștere a lui Jmurco Andrei în calitate de reprezentant al părții vătămate „Grainline Trading LP”. Procura prezentată de către presupusul reprezentant al părții vătămate „Grainline Trading LP” - Jmurco Andrei, nu era apostilată, nu era tradusă, nu se cunoșteau împutericirile specificate, nu a fost prezentată în original organului de urmărire penală, nu a fost certificată de procuror, astfel apelantul a considerat că aceasta nu putea fi admisă ca probă.

Mai mult ca atât, apelantul a menționat că nefiind înaintată o acțiune civilă, Jmurco Andrei a fost recunoscut în calitate de parte civilă prin ordonanța organului de urmărire

penală din 24.06.2015. Cu toate acestea, instanța a admis în principiu acțiunea civilă a părții vătămate Jmurco Andrei.

Totodată, apelantul a menționat că prima instanța nu s-a expus asupra cerinței de nulitate a proceselor-verbale de audiere a învinuitului Cojuhari Ion la etapa urmăririi penale, care au fost întocmite cu încălcarea dreptului la interpret. Apelantul a mai invocat că instanța de fond a stabilit vinovăția inculpatului reieșind doar din declarațiile martorilor părții acuzării și a probelor administrate de procuror, fără a argumenta care acțiuni ale inculpatului determinau existența laturii obiective și subiective a infracțiunii imputate, nefiind dată apreciere corespunzătoare probelor apărării, examinate în cadrul cercetării judecătorești, care atestau raporturi juridice civile între „Grainline Trading LP” și „Kanio-Grupp” S.R.L., administrată de Cojuhari Ion.

Astfel, apelantul a criticat și concluziile auditorului, privind operațiunile economico-financiare efectuate între „Grainline Trading LP” și „Kanio-Grupp” S.R.L., deoarece nu erau expuse într-un raport de audit și deci nu constituiau o probă concludentă și utilă, care nu putea să influențeze și nu era necesară soluționării cauzei penale. Probele nu stabileau vinovăția lui Cojuhari Ion cu privire la faptul că bunurile persoanei vătămate au fost dobândite ilicit de inculpat, nu demonstau sub ce formă s-a manifestat înșelăciunea sau abuzul de încredere, când a apărut intenția acestuia de a însuși bunurile părții vătămate, nu s-a stabilit timpul comiterii infracțiunii și suma însușită de către el.

Totodată, apelantul a reiterat și faptul că inculpatul nu a negat că i s-au transmis mijloacele financiare în cuantumul probat de la „Grainline Trading LP”, a executat cu bună-credință 90% din obligații și cu toată responsabilitatea și certitudinea a dorit și intenționează să execute partea rămasă a obligațiilor contractuale. La momentul înaintării plângerii din partea lui Andrei Jmurco la 06.02.2015, contractul nr. xxxx din 13.11.2014 era în proces de executare, termenul nu era expirat or, acest contract avea termenul de executare până la 31.12.2014, iar la înțelegerea părților, termenul fiind prelungit până la 15.02.2015, prin acordul adițional din 12.01.2015. La 06.02.2015 proporția executării era de 90,63% din suma transferată de „Grainline Trading LP”. Instanța de fond nu a reținut că, altă persoană, coautorul faptei, a fost scoasă de sub urmărirea penală, astfel eronat constatând în sentință că, Cojuhari Ion a comis infracțiunea prin participație simplă, în calitate de coautor.

Apelantul a considerat că martorii audiați în cadrul cercetării judecătorești nu au furnizat instanței de judecată suficientă informație pentru a se considera că declarațiile acestora pot fi apreciate drept probe pertinente, concludente și utile, care ar confirma anume vinovăția inculpatului Cojuhari Ion.

Astfel, apelantul a considerat că, instanța de fond nu a examinat și nu a dat apreciere probelor apărării, care în ansamblul lor confirmau existența raporturilor juridice civile. Componenta de infracțiune prevăzută de art. 190 Cod penal lipsește, deoarece mijloacele bănești au fost transmise în baza unor condiții negociate, iar încheierea mai multor contracte, presupune condiții legale de derulare și executare a acestora. Componenta laturii obiective a infracțiunii - dobândirea ilicită a bunului lipsea, la fel ca și înșelăciunea și abuzul de încredere, deoarece nu au fost prezentate careva date false pretinsei părți vătămate, nu a avut loc dezinformarea conștientă a acesteia, ci un schimb de bunuri în baza unui acord cu condiții negociate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016, pronunțată integral la 30 noiembrie 2016, a fost admis apelul declarat, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cojuhari Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 196 alin. (4) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Jmurco Andrei a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța în procedura civilă.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a statuat că organul de urmărire penală a încadrat juridic greșit acțiunile prejudiciabile ale lui Cojuhari Ion în baza semnelor componente de infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, iar prima instanță a conchis eronat că inculpatul este vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, motiv pentru care, ținând cont de prevederile art. art. 24, 27, 99-101, 389 Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis de a stabili fapta comisă de Cojuhari Ion și a pune la baza actului de dispoziție emis probele cercetate în prima instanță și verificate suplimentar în cadrul instanței de apel, cărora le-a dat o apreciere proprie, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, considerând că din probele administrate la materialele dosarului rezulta vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal și anume *cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.*

Astfel, deși inculpatul nu și-a recunoscut vina, instanța de apel a considerat că vinovăția acestuia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal a fost dovedită pe deplin prin probele acumulate la dosar, apreciate în corespundere cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, cercetate nemijlocit în ședința de judecată și verificate de către instanța

de apel, cu respectarea principiului contradictorialității și egalității armelor, și anume prin:

- declarațiile părții vătămate Jmurco Andrei; - declarațiile martorului Grecu Vitalie; - declarațiile martorului Dulap Laurean; - declarațiile martorului Pisarenco Serghei; - declarațiile martorului Chirilova Nadejda; - procesul-verbal de ridicare din 15.04.2015; - procesul-verbal de ridicare din 16.06.2015; - procesul-verbal de examinare din 21.05.2015; - procesele-verbale de examinare din 25.06.2015; - procesul-verbal de confruntare din 13.05.2015; - raportul de audit nr. xxxx din 06.04.2015.

Instanța de apel a considerat că în acțiunile lui Cojuhari Ion se întrunesc semnele componenței de infracțiune prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, după semnele calificative - cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, iar inculpatul urma a fi recunoscut vinovat anume de săvârșirea infracțiunii date.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că din materialele cauzei penale nu a fost stabilit un ansamblu de probe directe, concludente și pertinente care ar dovedi vinovăția inculpatului în săvârșirea escrocheriei, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșită de două persoane, în proporții deosebit de mari.

Mai mult ca atât, organul de urmărire penală în cadrul actului de învinuire a reținut că, în speță latura subiectivă s-a manifestat prin intenție directă, însă în susținerea acestor constatări nu a făcut trimitere la careva elemente de fapt stabilite în cadrul urmăririi penale sau judecării cauzei or, din materialele cauzei penale cercetate în instanța de apel cât și din declarațiile participanților la proces date în ședința instanței de apel, nu a reieșit că inculpatul își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv în dauna părții vătămate și a dorit în mod conștient survenirea acestora și anume să însușească bunurile părții vătămate.

Instanța de apel a reținut că pe parcursul examinării cauzei penale partea acuzării nu a prezentat careva probe care ar demonstra prezența laturii obiective și subiective a componenței infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și anume fapta prejudiciabilă de sustragere de către Cojuhari Ion a mijloacelor bănești de la „Grainline Trading LP” sau Jmurco Andrei, prin care s-ar mări patrimoniul inculpatului în aceeași măsură în care a fost diminuată masa patrimonială a părții vătămate, cât și prezența intenției directe la inculpat de a însuși, dobândi în mod ilegal, în proporții deosebit de mari, mijloacele financiare ale părții vătămate.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că lipsește latura obiectivă și latura subiectivă a componenței de infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, acțiunile inculpatului pe faptul cauzării părții vătămate „Grainline Trading LP” a unor

daune în proporții deosebit de mari urmând a fi reîncadrate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, și anume cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

Instanța de apel a remarcat că potrivit art. 113 Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

Totodată, instanța de apel a reținut că, în cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru aceasta nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare.

Astfel, instanța de apel a **constatat** că aproximativ în perioada lunilor august-decembrie 2014, Cojuhari Ion, folosindu-se de relațiile de prietenie și încredere stabilite cu Jmurco Andrei, sub pretextul încheierii mai multor tranzacții de vânzare-cumpărare a produselor cerealiere prin intermediul companiilor „Kanio-Grupp” S.R.L. și „Fialt Agro” S.R.L., cu intenție directă, aflându-se de fiecare dată în biroul de serviciu al ultimului amplasat pe adresa mun. Xxxxx, bd. Xxxxx, xxx, a convins victima și a primit de la compania „Grainline Trading LP”, administrată de Jmurco Andrei, bani în sumă de 511 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei pentru acea perioadă, constituiau suma de 7 481 806 lei, bani care au fost transmiși pe contul firmei „Kanio-Grupp” S.R.L., creându-i companiei „Grainline Trading LP” un prejudiciu în sumă de 472 744,76 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei pentru acea perioadă constituiau suma de 6 921 692 lei, fără să livreze marfa sau să restituie banii, cauzându-i astfel companiei „Grainline Trading LP” și lui Jmurco Andrei daune materiale în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 6 921 692 lei.

Astfel, instanța de apel a reținut că acțiunile inculpatului Cojuhari Ion, de cauzare a unor daune în proporții deosebit de mari părții vătămate „Grainline Trading LP”, urmează a fi recalificate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal.

Cu referire la stabilirea pedepsei, instanța de apel a menționat că ține cont de prevederile art. 61 alin. (1), (2); art. 75 alin. (1), 76, 77 alin. (1) lit. a) și n) Cod penal și de gravitatea infracțiunii săvârșite – în temeiul art. 16 alin. (3) Cod penal, inculpatul a comis

o infracțiune mai puțin gravă, nu și-a recunoscut vina și nu a restituit prejudiciul cauzat părții vătămate, nu are antecedente penale, dar anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare.

Referindu-se la acțiunea civilă înaintată în cauză, instanța de apel a reținut prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil, potrivit cărora cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, instanța de apel a reținut că prejudiciul cauzat părții civile Jmurco Andrei (f.d. 197, vol. I) nu a fost concretizat de către ultimul, iar pentru stabilirea sumei finale a despăgubirilor convenite părții civile ce urmează a fi încasată de la inculpat, a apărut necesitatea de a amâna judecarea cauzei pentru a se administra probe suplimentare.

În acest context, instanța de apel a conchis de a admite în principiu acțiunea civilă a părții civile Jmurco Andrei, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite, inclusiv și de la cine acestea urmează a fi încasate, să decidă instanța în ordinea procedurii civile.

Cu referire la argumentele invocate în cererea de apel declarată de către avocat în numele inculpatului, instanța de apel a respins ca neîntemeiate alegațiile acestuia, precum că raportul de audit nr. xxxx din 06.04.2015 nu corespundea rigorilor, nefiind de fapt un raport de audit or, partea apărării nu a indicat expres căror norme legale contravine raportul nominalizat și în afară de aceasta, instanța de apel a reținut că, reieșind din materialele dosarului, raportul de audit nr. xxxx din 06.04.2015 a fost efectuat de către Societatea de audit „DTC Audit” S.R.L., înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu numărul de identificare de stat xxxx, care activează în baza licenței seria A MMII nr. xxxx, eliberată de Camera de Licențiere la 26.02.2014. Societatea respectivă activează conform prevederilor Legii nr. 61 din 16.03.2007 privind activitatea de audit și respectiv, în baza prevederilor aceleiași legi a examinat documentele prezentate pentru exprimarea concluziei privind operațiunile economico-financiare și decontările efectuate dintre „Grainline Trading LP” (Marea Britanie) și „Kanio-Grupp” S.R.L. (Republica Moldova, teritoriul din stânga Nistrului), în perioada 06.10.2014 - 08.02.2015. În speță, în lipsa unor probe contrare, Societatea de audit „DTC Audit” S.R.L. reprezenta o instituție creată cu antrenarea specialiștilor în domeniile corespunzătoare, scopul acesteia fiind anume întocmirea rapoartelor de audit.

Astfel, instanța de apel a reținut că în ceea ce privește efectuarea raportului de audit din 06.04.2015, în ședința de judecată a instanței de fond, martorul Dulap Laurean, administratorul societății respective, a fost avertizat de răspundere penală pentru prezentarea cu bună-știință a unor concluzii false.

Mai mult ca atât, în ședința instanței de apel, inculpatul sau avocatul acestuia nu au solicitat efectuarea unui alt raport de audit, pentru a înlătura dubiile invocate.

Totodată, instanța de apel a respins ca neîntemeiat și argumentul apelantului, precum că organul de urmărire penală nu a identificat persoana juridică „Grainline Trading LP” or, la materialele dosarului a fost anexată copia procurii eliberată de către „Grainline Trading LP” pe numele lui Jmurco Andrei. Deși aceasta nu este autentificată, totuși bănuitul, învinuitul și ulterior inculpatul Cojuhari Ion nu a negat existența relațiilor cu „Grainline Trading LP” sau cu Jmurco Andrei, ultimul fiind indicat de către partea apărării anume ca fiind reprezentantul „Grainline Trading LP”.

Mai mult, instanța de apel a respins ca neîntemeiat și argumentul apelantului cu privire la nulitatea proceselor-verbale de audiere a învinuitului Cojuhari Ion la etapa urmăririi penale, în opinia sa întocmite cu încălcarea dreptului la interpret, or în conținutul procesului - verbal de audiere a bănuितului, Cojuhari Ion a menționat că declarațiile dorește să le facă în limba de stat, pe care o cunoaște bine, iar din conținutul proceselor-verbale de audiere a învinuitului din 27.04.2015 și din 17.06.2015, a rezultat că învinuitul Cojuhari Ion a refuzat serviciile interpretului - în dreptul rubricilor respective din procesele-verbale menționate (f.d. 73, 121, vol. I).

Totodată, instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul apelantului, precum că probele apărării care au fost examinate în cadrul cercetării judecătorești, atestă raporturi juridice civile între „Grainline Trading LP” și „Kanio-Grupp” S.R.L. or, după cum s-a stabilit din materialele dosarului, inculpatul încă la momentul semnării contractelor manifesta intenția de cauzare a daunelor materiale părților vătămate S.R.L. „Grainline Trading LP” și Jmurco Andrei, fapt care rezulta și din situația financiară dificilă a S.R.L. „Kanio-Grupp”, pe care inculpatul o administra.

Cu referire la argumentul apelantului, potrivit căruia instanța de fond nu a reținut că altă persoană, coautorul faptei, a fost scoasă de sub urmărirea penală, iar pe Cojuhari Ion l-a condamnat pentru săvârșirea infracțiunii pentru participație simplă, instanța de apel a relevat că aceste circumstanțe nu au fost reținute de către prima instanță la judecarea cauzei, faptele prejudiciabile ale inculpatului fiind recalificate.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cojocaru Tudor, la 30 decembrie 2016, invocând drept temei pentru recurs art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea recalificării acțiunilor inculpatului, cu menținerea sentinței.

În motivarea cererii depuse, recurentul a invocat că instanța de apel, la baza soluției de recalificare a acțiunilor inculpatului, unilateral a pus declarațiile acestuia, care atât la urmărirea penală cât și în cadrul ședinței de judecată nu a recunoscut vina, declarații

care urmează a fi apreciate critic, necoroborând cu celelalte probe prezentate de partea acuzării, fiind date cu scop de apărare și eschivare de la răspunderea penală.

Astfel, instanța de apel a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare, nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care dovedesc vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate de organul de urmărire penală și anume:

- declarațiile părții vătămate Jmurco Andrei; - declarațiile martorului Grecu Vitalie; - declarațiile martorului Dulap Laurean; - declarațiile martorului Pisarenco Serghei; - declarațiile martorului Chirilova Nadejda; - procesul-verbal de ridicare din 15.04.2015; - procesul-verbal de ridicare din 16.06.2015; - procesul-verbal de examinare din 21.05.2015; - procesele-verbale de examinare din 25.06.2015; - procesul-verbal de confruntare din 13.05.2015; - raportul de audit nr. xxxx din 06.04.2015.

Astfel, recurentul a considerat că instanța de apel nu a dat o apreciere multilaterală și obiectivă probelor prezentate de partea acuzării, care dovedesc vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate de organul de urmărire penală. În acest context, recurentul consideră că instanța de apel s-a limitat la argumentele invocate de către partea apărării, care sunt lipsite de suport juridic.

Mai mult ca atât, recurentul a considerat că pedeapsa stabilită inculpatului nu va atinge scopurile legal instituite, de restabilire a echității sociale și corectare a condamnatului, precum și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 februarie 2018, a fost admis apelul declarat de către procuror, cu dispunerea rejudecării cauzei de aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a statuat că, judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Instanța de recurs a constatat că, conform actului de învinuire, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, iar în urma judecării cauzei în instanța de fond, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de norma nominalizată, Cojuhari Ion a fost condamnat la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis. Ulterior instanța de apel, nefiind de acord cu concluzia primei instanței, a casat sentința, recunoscându-l vinovat pe inculpat în baza art. 196 alin. (4) Cod penal și condamându-l la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de recurs a precizat că, potrivit dispoziției art. 190 Cod penal, *escrocheria* se exprimă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. *Dobândirea* ilicită a bunurilor se efectuează cu rea-credință, prin care

făptuitorul obține transmiterea voită în proprietate sau posesiune a bunului mobil sau imobil. *Înșelăciunea*, ca element al escrocheriei, se poate manifesta prin prezentarea unor date false sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie. Datele false se pot referi atât la personalitatea infractorului sau a altor persoane, cât și la unele obiecte, fenomene.

În speță, instanța de apel a concluzionat că din materialele cauzei penale nu a fost stabilit un ansamblu de probe directe, concludente și pertinente care ar dovedi vinovăția inculpatului în săvârșirea escrocheriei, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșită de două persoane, în proporții deosebit de mari, nefiind constatată modalitatea înșelăciunii, care poate fi verbală, scrisă sau sub forma unor acțiuni concludente.

În acest context, instanța de recurs a menționat că instanța de apel, statuând asupra neîntrunirii elementelor infracțiunii de escrocherie, pripit a constatat că nu au fost administrate careva probe că Cojuhari Ion, în scopul obținerii mijloacelor financiare, a prezentat date false sau a ascuns informații care erau obligatorii de a fi prezentate părții vătămate, lăsând fără o apreciere corespunzătoare dispozițiile de plată, prin care se adeverește că banii primiți de la partea vătămată „Grainline Trading LP” erau utilizați din numele S.R.L. „Kanio-Grupp” în scopul achitării datoriei față de S.R.L. „Fialt Agro” (f.d. 180-190, vol. I), **această probă, în mod rezonabil, fiind decisivă pentru calificarea acțiunilor inculpatului.**

Totodată, instanța de recurs a constatat că, instanța de apel nu a apreciat că finalitatea utilizării mijloacelor financiare de către inculpat a fost confirmată atât de către partea vătămată, cât și de inculpat, care au declarat că banii în sumă de 511000 dolari SUA, primiți de la compania „Grainline Trading LP”, administrată de Jmurco Andrei, pentru a livra produse cerealiere, **nu au fost restituiți anume din motivul folosirii lor de către inculpat la stingerea unei datorii față de o altă companie.**

În acest context, instanța de recurs a constatat că instanța de apel a omis să dea apreciere unor materiale ale cauzei penale, a căror conținut denotă că ar avea o valoare probatorie decisivă asupra soluției privind încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

Prin urmare, instanța de recurs a considerat că, instanța de apel pripit a ajuns la concluzia privind recalificarea acțiunilor lui Cojuhari Ion din art. 190 alin. (5) Cod penal în art. 196 alin. (4) Cod penal, soluția adoptată în acest sens nefiind bazată pe motive convingătoare, ceea ce denotă confirmarea în cauză a temeiului pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2019, au fost respinse, ca nefondate, apelul declarat de către avocatul Dolea Angela în numele inculpatului și apelul suplimentar al acestuia, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a statuat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Cojuhari Ion a săvârșit infracțiunea imputată acestuia. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, și anume: declarațiile părții vătămate Jmurco Andrei, declarațiile martorilor Grecu Vitalie, Pisarenco Serghei, Chirilova Nadejda, plângerea depusă de Jmurco Andrei, procesul-verbal de ridicare din 15.04.2015, procesul-verbal de ridicare din 16.06.2015, procesul-verbal de examinare din 21.05.2015, procesul-verbal de examinare din 25.06.2015, procesul-verbal de examinare din 25.06.2015, procesul-verbal de confruntare din 13.05.2015, raportul de audit nr. xxxx din 06.04.2015.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiată solicitarea avocatului privind achitarea inculpatului, din motiv că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii, iar relațiile dintre inculpat și partea vătămată au un caracter civil, or, această solicitare este îndreptată spre ameliorarea situației inculpatului. Având în vedere că ultimul sub diferite pretexte a dobândit sume de bani de la partea vătămată, prin prezentarea de date false și ascunderea informației care erau obligatorii de a fi prezentate părții vătămate și anume că banii primiți de la partea vătămată "Grainline Trading LP" erau utilizați din numele SRL "Kanio-Grupp" în scopul achitării datoriei față de SRL "Fialt Agro", care fiind recunoscute în calitate de mijloace materiale de probă prin ordonanța din 25.06.2015.

Instanța de apel a remarcat că limita între un acord civil și o escrocherie este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei, prin abuz de încredere și înșelăciune. Totodată, delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerație două aspecte de maximă importanță: 1) atitudinea făptuitorului de faptul transmiterii lui a bunurilor; 2) prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele. Lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului, cu toate că în speța data intenția inculpatului Cojuhari Ion în comiterea infracțiunii de escrocherie se prefigurează încă în momentul când inculpatul sub pretextul încheierii mai multor tranzacții de vânzare-cumpărare a produselor cerealiere

prin intermediul companiilor "Kanio-Grupp" S.R.L. și "Fialt Agro" S.R.L., din motive de cupiditate, cu intenție directă, dorind să dea acțiunilor sale un caracter legal, a convins victima și a primit de la compania "Grainline Trading LP", administrată de Jmurco Andrei, bani în sumă de 51 1 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei pentru acea perioadă constituiau suma de 7 481 806 lei, care au fost transmiși pe contul firmei "Kanio-Grupp" S.R.L., iară a avea intenția livrării produselor cerealiere sau a întoarcerii banilor, însușind suma de 472 744.76 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei pentru acea perioadă constituiau suma de 6 921 692 lei, fără să livreze marfa sau să restituie banii, cauzând astfel companiei "Grainline Trading LP" și lui Jmurco Andrei daune materiale în proporții deosebit de mari. Mai mult cu atât Colegiul Penal reține că pînă la ziua de azi inculpatul nu a recuperat prejudiciul cauzat și nici nu a întreprins careva măsuri în acest sens.

A fost reținută ca plauzibilă concluzia primei instanțe potrivit căreia, probele colectate și coroborate confirmă că Cojuhari Ion a obținut ilicit banii de la compania "Grainline Trading LP", administrată de Jmurco Andrei prin abuz de încredere, ducând-o în eroare și anume prin crearea unei false reprezentări a realității. Promisiunile de natură personală făcute de inculpat au pus amprenta încrederii în această relație, iar inculpatul a exploatat-o cu rea voință pentru a-și realiza scopul său, însușindu-i banii. Partea vătămată a fost dusă în eroare, având o reprezentare greșită a situației. Toate aceste acțiuni au avut scopul de a realiza interesele personale, obținând banii.

Instanța de apel verificând ansamblul de probe ce au fost administrate în conformitate cu prevederile de codului de procedură penală, nu a depistat careva încălcări de procedură, sau încălcări a drepturilor și intereselor inculpatului. Vinovăția inculpatului Cojuhari Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, a fost dovedită pe deplin în baza probelor prezentate la cauza penală care demonstrează vinovăția inculpatului în afara oricărui dubiu rezonabil.

La individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Cojuhari Ion, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Codul penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

8. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Antoci Maria în numele inculpatului, invocând drept temei pentru recurs art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea cererii depuse, recurentul invocă că, învinuirea adusă și condamnarea inculpatului Cojuhari Ion este una ilegală, și anume instanțele de judecată, atât de fond cât și cea de apel nu au dat o apreciere probelor invoctate de apărare, care cu certitudine dovedesc faptul existenței raporturilor juridice civile.

Ce ține de componența de infracțiune prevăzută la art. 190 Cod penal, apărarea susține că lipsește în acțiunile inculpatului, deoarece mijloacele bănești au fost transmise în baza unor condiții negociate, totodată încheierea mai multor contracte, presupune condiții legale de executare a acestora. Este de menționat și lipsa laturii obiective a infracțiunii, dobândirea ilicită a bunului, de asemenea și înșelăciune și abuzul de încredere, și anume nu au fost prezentate date false așa-zisei părți vătămate, la fel aceasta nu a fost dezinformată, dar a avut loc un schimb de bunuri la baza cărora au stat niște contracte negociate, semnate cu clauze convenite, ca până la urmă aceste momente o dovedesc și materialele cauzei. Cojuhari Ion nu și-a însușit suma transmisă pentru îndeplinirea clauzelor contractelor, acesta și fiind temei precum că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii imputate.

Poziția apărării este că în continuare sânt ignorate și neapreciate probele apărării. În cauză, nu se neagă de către inculpat că i-au fost transmise mijloacele financiare în cuantumul invocat, însă practic inculpatul și-a onorat obligațiile contractuale și, nici în continuare nu refuză de a-și onora partea contractuală neonorată.

Referitor la neaprecierea instanței de apel a celor invocate de către apărare este și momentul, ce ține de cele constatate de către instanța de fond, precum că, Cojocaru Ion fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu o altă persoană, urmărirea penală în privința căreia a fost disjunsă într-o procedură separată, prin participație simplă, în calitate de coautor, instanța neexpunându-se referitor la faptul, că așa numitul coautor al faptei, după cum a atenționat apărarea, a fost scos de sub urmărirea penală, pe când instanța de fond, a constatat cele nominalizate mai sus, ceea ce a menținut în final și Colegiul penal al Curții de Apel prin decizia care se contestă.

9. Pe marginea recursului declarat de către avocatul Antoci Maria în numele inculpatului a depus referință procurorul, prin care solicită respingerea recursului ca inadmisibil, deoarece argumentele invocate de către solicitant precum că probele acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești nu au confirmat vina în comiterea infracțiunii sunt declarative și acestea au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel, și cărora instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în decizia sa.

10. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care s-a solicitat inadmisibilitatea acestuia ca fiind

vădit neîntemeiat, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, pentru considerentele ce urmează.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

În conformitate prevederile cu art. 414 Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța verifică declarațiile și probele examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea lor în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal atestă că, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin în scopul constatării circumstanțelor care au importanță pentru aflarea adevărului în cauză.

Potrivit legislației în vigoare, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță, prin apel, se transmit instanței de apel: *dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis.*

În urma verificării materialelor cauzei, Colegiul penal lărgit relevă că în speță, recurentul critică decizia instanței de apel sub aspectul condamnării lui Cojuhari Ion în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii imputate, indicând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală.

Examinând argumentele recursului prin prisma temeiului de casare invocat la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată că acesta și-a găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Analizând textul deciziei contestate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel, la rejudecarea cauzei, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și să desființeze hotărârea contestată, cu rejudecarea pricinii potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

Or, prima instanță condamnându-l pe Cojuhari Ion în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, nu și-a motivat clar poziția, doar a trecut în revistă probele administrate pe caz, însă nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționând prevederile art. 100 alin. (4) și art. 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, și invocând doctrina juridică națională, remarcă faptul că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor strânse, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de Codul de procedură penală și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute.

Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere trebuie să se bazeze pe prevederile legale. Intima convingerea se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele complet și obiectiv.

Colegiul penal lărgit reamintește că, obligația de motivare a hotărârilor judecătorești face parte din setul de garanții stabilit pentru existența unui proces echitabil.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și oferă

posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (*Suominen v. Finlandei* § 37(2003), *Kuznetsov și alții v. Rusiei* § 85. (2007)).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia (*Hirovisaari v. Finlanda*, § 30 (2001)).

Obligația instanței de a motiva sentința, constă în necesitatea de stabilire a adevărului, iar judecătorul să-și formeze convingerea asupra acestui adevăr și că realitatea este conformă convingerilor sale. Totodată obligația motivării este o garanție pentru părți în primul rând, precum și pentru alte persoane care pot cunoaște motivele pentru care judecătorul a pronunțat sentința respectivă. Motivarea este importantă pentru părți în cazul exercitării dreptului de atac a sentinței precum și pentru instanțele superioare, care să o poată verifica din punctul de vedere al legalității și temeiniciei acesteia.

În continuare, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, prima instanță ajungând la concluzia de condamnare a inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, a constatat că *„Cojuhari Ion, (...), fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu o altă persoană, urmărirea penală în privința căruia a fost disjunsă într-o procedură separată, prin participatie simplă, în calitate de coautor, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, (...)”*.

În acest sens, Colegiul penal lărgit remarcă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 21 septembrie 2015 (f.d. 187, vol. III), partea acuzării a solicitat suplینirea listei probelor cu încă un martor, Pisarenco Serghei, care a fost scos de sub urmărire penală pe cauza penală disjunctă în privința acestuia, prezentând ordonanța de scoatere de sub urmărire penală și clasare în privința acestuia. Astfel, Pisarenco Serghei, în cadrul prezentei cauze penale a fost audiat în calitate de martor.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit conchide că, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre contradictorie care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, ce se consideră eroare de drept și este temei pentru recurs.

Astfel, în viziunea Colegiului penal lărgit, erorile procesuale admise de către instanțele de fond, cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs, să cerceteze amănunțit

aspectele învinuirii înaintate, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Antoci Maria în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui **Cojuhari Ion Xxxxx**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Pronunțată integral la **01 decembrie 2020**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Burduh Victor

Boico Victor